

PENA ΛΟΥΝΑ

ΑΓΑΠΗΤΗ ΜΑΡΜΑΡΙΝΗ ΠΛΑΚΑ

ΙΚΑΡΟΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

**ΑΓΑΠΗΤΗ
ΜΑΡΜΑΡΙΝΗ ΠΛΑΚΑ**

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης - Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

Κανένα μέρος ή απόσπασμα του παρόντος βιβλίου δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί ή να αναπαραχθεί, καθ' οιονδήποτε τρόπο ή μέσο, για τον σκοπό εκπαίδευσης τεχνολογιών ή συστημάτων Τεχνητής Νοημοσύνης. Κατ' εφαρμογή του Άρθρου 4(3) της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/790 για την Ψηφιακή Ενιαία Αγορά, ο συγγραφέας και ο εκδότης επιφυλάσσονται ρητώς όλων των δικαιωμάτων τους και εξαιρούν το παρόν έργο από κάθε πράξη εξόρυξης κειμένων και δεδομένων.

ΡΕΝΑ ΛΟΥΝΑ

ΑΓΑΠΗΤΗ
ΜΑΡΜΑΡΙΝΗ ΠΛΑΚΑ

Μυθιστόρημα

ΙΚΑΡΟΣ

Τα σκίτσα του βιβλίου είναι της συγγραφέως.

Στα αεροσκάφη και στα πλοία που έχουν εξαφανιστεί
κάτω από μυστηριώδεις συνθήκες
στο Τρίγωνο των Βερμούδων
και σε λοιπά διαβολικά τρίγωνα

Τότε μου φάνηκε ότι δεν υπήρχε κανένα σταθερό στοιχείο στο σύμπαν, είτε έξω από το μυαλό μου είτε μέσα. Αυτή ήταν πιθανόν η στιγμή που αναγνώρισα μια για πάντα την αμετάβλητη αλήθεια, ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει τίποτ' άλλο εκτός από αυτό που δημιουργεί κανείς για τον εαυτό του.

Mabel Dodge Luhan, *Lorenzo in Taos*

Αγαπητέ Τόνι,

Σ' ευχαριστώ για τα πολύτιμα γράμματά σου. Μερικές φορές νιώθω πως είσαι η λεπτή χρυσή αλυσίδα που με κρατάει ενωμένη με το Παρίσι. Το Παρίσι είναι η μοναδική πόλη την οποία ελπίζω να μη χάσω ποτέ. Με τα γράμματά σου ισορροπώ. Ισορροπώ με τον ίδιο τρόπο που ισορροπεί ένα κεφάλι σ' ένα λαιμό. Εγώ με τις πληθωρικές εντάσεις μου, εσύ, όπως σε φαντάζομαι σήμερα, με το πλατύ φιλικό σου χαμόγελο.

Δεν σου απάντησα νωρίτερα γιατί δεν θα σου κρύψω πως με τάραξε αυτό που μου ζήτησες. Αρχικά έγραψα μερικές αράδες, όπου ευγενικά σου το αρνούμαι, έβαλα το γράμμα στο φάκελό του και ήμουν έτοιμη να το ταχυδρομήσω. Μάλιστα είχα σκεφτεί αναλυτικά ολόκληρη την ημέρα μου: θα πήγαινα στην Πάολα. Δεν είναι εκεί το κοντινότερο ταχυδρομείο, είναι στην Κοσπίκουα –μάλλον θα με είχες ακούσει να τη λέω Μπόρμλα–, αλλά έτσι είχα φανταστεί την ημέρα μου, στην Πάολα. Θα αποχωριζόμουν αμέσως το γράμμα. Μετά θα πήγαινα στη Βασιλική του Βασιλέως Χριστού και θα στεκόμουν κάτω από τη φρέσκια τοιχογραφία του Μάνουελ Φαρούτζα. Θα κοίταζα προς τα πάνω, νιώθοντας όλο το βάρος του κεφαλιού μου στον αυχένα μου, και θα παρατηρούσα εκείνο τον αμνό μπροστά από το ρεύμα νερού, ο οποίος, ορκίζομαι, κάθε φορά που τον επισκέπτομαι είναι σαν να κοιτάζει μέσα στην ψυχή μου.

Μετά θα πήγαινα στον υπόγειο λαβύρινθο της Νεκρόπολης του Χαλ Σαφλιένι. Εάν με είχες επισκεφθεί ποτέ εδώ, θα ήξερες πως έχω πάνω από το γραφείο μου, κορνιζαρισμένο, έναν πρωτότυπο χάρτη της Νεκρόπολης από το 1912. Έχω πάει τόσες φορές εκεί, που καταλήγω να περνάω βιαστικά τις φυσικές σπηλιές του πρώτου επιπέδου, ίδιες με θέατρο σκιών, χωρίς καν να κοιτάω γύρω μου τα διδαλώδη σκαλάκια, χιλιοπατημένα από τα ελαφριά βήματα των νεκρών.

Θα κατέληγα στο δεύτερο υπόγειο, στο δωμάτιο με τις κυκλώπειες ακατέργαστες πέτρες. Σ' εκείνο το χώρο κλείνω τα μάτια και τοποθετώ μέσα του, στο κέντρο, τη Χοντρή κυρία. Πλέον κοιμάται στο Αρχαιολογικό Μουσείο –όσο μπορεί να κοιμηθεί κανείς κάτω από τα ψυχρά φώτα– καταδικασμένη να είναι αντικείμενο παρατήρησης διψασμένων ή βαριεστημένων βλεμμάτων. Με το δικό μου τρίτο μάτι, τη φαντάζομαι εκεί που τοποθετήθηκε από τους πρώτους ανθρώπους: δυο ορόφους κάτω από τη γη, ακούνητη κι αγκαλιασμένη από την παγωμάρα του υπόγειου χώματος. Κι ενώ εκείνη αναπαύεται, το 1902 κάποιοι εργάτες και λιθοξόοι αναδιαμορφώνουν στέρνες και τοποθετούν θεμέλια για να χτίσουν μια σειρά από σπίτια, κι έτσι, μετά το αρχαίο όρυγμα αποκαλύπτουν αθέλητα την οροφή της Νεκρόπολης. Τότε πρέπει να έπεσε η πρώτη στρώση χώματος πάνω στους πανέμορφους πήλινους νεολιθικούς της ώμους.

Η σκέψη της Χοντράς κυρίας να αναπαύεται αιωνίως στο γλυπτό κρεβάτι που λυγίζει κάτω από το βάρος της,

εντός των θαλάμων με το ωοειδές σχήμα, πάντα ηρεμούσε την καρδιά μου. Αντίστοιχα, η σκέψη των εργατών να σκάβουν την πελούζα με τα κτηνώδη χέρια τους, κι ύστερα τα χέρια των αρχαιολόγων να ψαχουλεύουν εν εξάψει και να την ξυπνούν, πάντα με τάραζε· σαν κάτι διαβολεμένα ανήθικο να συνέβη τότε, κάτι που δεν θα μπορούσε να διορθωθεί. Σαν να κλέβουν οι ζωντανοί τους οβολούς που έδωσαν οι νεκροί στον πορθμέα.

Το πιο πνευματικό δωμάτιο είναι αυτό των χρησμών. Φήμες λένε πως εκεί ακούγεται μονάχα η ηχώ της αντρικής φωνής και όχι της γυναικείας, όμως αυτό μάλλον δεν είναι απόλυτα ακριβές. Αυτός ο θάλαμος έχει την ιδιαιτερότητα να παράγει έναν ισχυρό ακουστικό συντονισμό από οποιαδήποτε φωνή ακουστεί μέσα του, εάν όμως μιλήσει εκεί ένας άντρας, η φωνή του θα αντηχήσει υπερκαλύπτοντας τη γυναικεία. Βέβαια, δεν χρειαζόμαστε αυτό το κόλπο για να είναι πραγματικότητα το παραπάνω, έτσι δεν είναι, Τόνι; Θα σε αφήσω να μου το εξηγήσεις εσύ καλύτερα, που έχεις τόσο πηγαίο πάθος για την όπερα.

Υπάρχει λοιπόν μια κόγχη εκεί, πολύ προσεκτικά κατασκευασμένη, ώστε όταν ακουγόταν κάποια πένθιμη τυμπανοκρουσία ή ψαλμωδία, έφτανε σε ολόκληρη τη Νεκρόπολη. Οι τοίχοι της είναι καλυμμένοι από κόκκινη και κίτρινη ώχρα. Όπως σίγουρα μ' έχεις ακούσει πολλές φορές να λέω, όλο το νησί είναι ώχρα· οι αρχαίες πόλεις, οι πέτρινοι δρόμοι, τα αγάλματα, ακόμα και οι καινούργιες πόλεις –μέχρι και ο αέρας που ταξιιδεύει– είναι ώχρα. Η οροφή του δωματίου των χρησμών είναι περίτεχνα στο-

λισμένη με κηλίδες και αφηρημένα σχήματα – σαν δίνες ή λιλιπούτειους θυμωμένους τυφώνες. Παρά το ότι ποτέ δεν ένιωσα ιδιαίτερα συνδεδεμένη με κανένα παρελθόν και καμία πατρίδα, αυτά τα ελικοειδή, παράλογα, άλικά σύμβολα με κάνουν να νιώθω πως υπήρχα από πάντα, πως θα υπάρχω για πάντα.

Στο κυκλικό δωμάτιο με τους λείους τοίχους και τις γοητευτικές σπείρες, αυτό με τα περισσότερα διακοσμητικά αντικείμενα, βρέθηκε ένα μυστηριώδες πετροσωματογλυφικό ανθρώπινο χέρι, λαξευμένο στο βράχο. Τι λες να σημαίνει; Προσφορά ή απαίτηση; Ενώ το χέρι κλέβει την παράσταση, για μένα το πιο ενδιαφέρον είναι πως το νησί δεν παρήγε ποτέ ιαδείτη ή νεφρίτη, βρέθηκαν όμως πολλά αγγεία στολισμένα με αυτά τα ορυκτά· μάλλον θα τα εισήγαγαν έμποροι κατά την καρχηδονιακή περίοδο, από τη Σικελία ή ακόμα και την Αίγυπτο. Θα ταξίδεψαν μέσα σε κάποιο πλοίο με σκοπό να τοποθετηθούν δίπλα στα σώματα που αναπαύονται σε θέση εμβρύου. Το φαντάζεσαι, Τόνι; Έχουμε αποδείξεις πως από την αρχή του κόσμου οι άνθρωποι είχαν τόση ευρυμάθεια, ώστε να εξυπηρετούν τις ευειδείς υλικές δεήσεις τους. Εάν ήμασταν εσύ κι εγώ αυτά τα δύο ορυκτά, εσύ θα ήσουν ο νεφρίτης, με το πιο πυκνό πράσινο χρώμα, κι εγώ ο ιαδείτης, με το διαφανές ανοιχτόχρωμο πράσινο που με την παραμικρή δυσκολία σπάει.

Όλα αυτά ως μικρή εισαγωγή της αρχιτεκτονικής των πρώτων ανθρώπων πριν από το ιερό δωμάτιο, αυτό που είναι προσανατολισμένο έτσι ώστε το φως από το χειμερι-

νό ηλιοστάσιο να φωτίζει την πρόσοψή του με τις τρίλιθες πόρτες. Το εστιακό σημείο ολόκληρου του θαλάμου είναι ένα φινιστρίνι μέσα σε ένα ακόμη τρίλιθο κατασκεύασμα. Το πιστεύεις; Τόσο κακό για ένα μικρό φινιστρίνι.

Κάπου εδώ σταματάνε τα κόκαλα – δεν βρέθηκαν άλλοι νεκροί μετά από αυτό το σημείο στη Νεκρόπολη. Ξέρεις πώς το ερμηνεύω; Ως τη φιλοδοξία, ή μάλλον την προσευχή, της ζωής μετά το θάνατο. Θα περίμενε κανείς πως η ανθρώπινη δημιουργικότητα θα εξαντλούνταν μετά την ταφή του αγαπημένου οικείου, αλλά στην περίπτωση αυτού του υπογείου οι άνθρωποι, απτόητοι, συνέχισαν να σκάβουν όλο και πιο βαθιά, αρνούμενοι να παραδοθούν στο κοσμικό τετελεσμένο, οπλισμένοι με περισσότερες τελετουργίες και δοξασίες, σαν μια δύναμη πένθους που καταπλακώνει ακόμα και το θάνατο.

Εάν σχεδιάζα εγώ αυτή την ημέρα μου ως παρελθοντική, μάλλον θα έβαζα στο πρόγραμμα και το νεογοτθικό νεκροταφείο της Παναγίας των Θλίψεων (υπέροχο όνομα, ε;), αντικείμενο φροντίδας των Φραγκισκανών Καπουτσίνων, γεμάτο με παλιά μαυσωλεία και αγάλματα από μάρμαρο και μπρούντζο. Τέλος, θα πήγαινα στο λιμάνι να πνίξω τις σκέψεις μου στις ομοιόμορφες εκτάσεις του μπλε, του κίτρινου και του γκρι. Εκτάσεις ανέγγιχτες από φυσικές καταστροφές, ανέγγιχτες κι από ανθρώπους. Όλα τα παραπάνω είναι τα τοπία που κουβάλησα μέσα μου όταν ήρθα στο Παρίσι, μαζί με όλη μου την κινητή περιουσία· τοπία στα οποία κατέφευγα νοερά όταν άρχισε να σαλεύει το μυαλό μου.

‘Ομως τα πράγματα δεν έγιναν έτσι χθες, Τόνι.

Τελικά άφησα το γράμμα με την άρνησή μου, που θα είχε εσένα ως παραλήπτη, μέσα στο σημειωματάριό μου, αυτό που μου δώρισες κάποτε· νομίζω ήταν Χριστούγεννα. Είναι το σημειωματάριο που το εξώφυλλό του κοσμεύεται από ένα αγγελικό γυναικείο πρόσωπο, απομίμηση των γραμμών του Κλιμτ. Ξέρεις πως και ο Νοά μού παίρνει συνέχεια σημειωματάρια; Πρόσφατα μου πήρε ένα με ονειρεμένο γαλάζιο ντύμα, στο οποίο δεν γράφω για να μην το χαλάσω. Δεν είμαι σίγουρη γιατί όλοι σας νομίζετε πως έχω κάτι να σημειώσω. Δεν παραπονιέμαι, αλλά δεν μπορώ παρά να αναρωτιέμαι τι σας κάνει να με σκέφτεστε όταν βλέπετε λευκές σελίδες χαρτί. Φαίνομαι σαν κάποια που έχει τόσο πολλές πληροφορίες μέσα στο κεφάλι της; Φοβάμαι ότι με βλέπετε ως ασταθή γυναίκα και θέλετε να με παροτρύνετε να οργανωθώ, να βάλω τη ζωή μου σε μια ασφαλή τάξη. ‘Οτι, ως παρελθοντικό πλάσμα της τρέλας, θα είμαι πάντα τέτοιο.

Δεν σε κρατάω άλλο σ’ αυτή τη φυλακή της αναμονής. Βλέπεις, φταίει που απέχω τόσον καιρό από τη λογοτεχνία και όταν βρίσκω την ευκαιρία τοποθετώ τις λέξεις στραβά κι ανάποδα διαρκώς, μάλλον για να με διασκεδάσω. Κατά μία έννοια, ξεσπάω πάνω σου, με συγχωρείς γι’ αυτό. Έπιασα άλλο επιστολικό χαρτί, αυτό που κρατάς κι εσύ τώρα – γιατί αποφάσισα να δεχτώ και να συμμετάσχω στην ανθολογία σου. Πιστεύω πως είναι όμορφη ιδέα και συχνά νιώθω πως ο κόσμος είναι αποκαρδιωτικά άδειος από όμορφες ιδέες, Τόνι.

Έχω όμως κάτι να σου ζητήσω κι εγώ: εάν δεν είναι για σένα καθοριστικός παράγοντας το όνομά μου, θα ήθελα να παραμείνω ανώνυμη. Δεν θέλω ούτε καλλιτεχνικό παρατσούκλι ούτε κάποια μοιραία περσόνα να λειτουργήσει ως διαφανές πέπλο για το άτομό μου. Τίποτα απολύτως, μονάχα «ανώνυμη». Το ξέρω, Τόνι, πως οι περισσότεροι θα καταλάβουν ποια είμαι, θα αναγνωρίσουν αμέσως το ντροπιαστικό τσίρκο του πόνου μου. Ξέρω πως εκείνες τις μέρες ήμουν το αντικείμενο συζήτησης του κάμπους: παρά τις ατυχείς επιλογές μου στη ζωή, δεν είμαι τόσο χαζή. Ίσως να με κολακέψω λέγοντας πως απαιτείται μια μορφή ευφυΐας για να τα κάνεις όλα τόσο ευφάνταστα λάθος.

Ζητάω την ανωνυμία όχι γιατί πιστεύω πως το όνομά μου θα λεκιάσει το υπόλευκο δικό σου, αλλά γιατί αυτά τα χρόνια έχω χωθεί για τα καλά κάτω από την παρήγορη κουβέρτα του ημιπένθους της λογικής μου κι έχω εθιστεί στο να μην έχω όνομα, ίδια με γάτα στο δάσος. Βρίσκω πως μου πάει πολύ, το να μην έχω τα γράμματα ενός ονόματος να αιωρούνται πάνω από το κεφάλι μου όπου πηγαίνω: κάποιες φορές σαν όμορφος φιόγκος, άλλες σαν βαριά λοξή λεπίδα που περιμένει να γλιστρήσει ανάμεσα στους δύο ορθοστάτες, αιφνίδια, καταλήγοντας στο σβέρκο μου.

Δεν θέλω ν' ανησυχείς για μένα. Αυτό που λέω σε όσους προσπαθούν να με παρηγορήσουν είναι: «Έφτασα μέχρι εδώ, άρα κάτι πρέπει να έχω κάνει σωστά». Ίσως βέβαια και αυτό το σχόλιό μου να τα κάνει χειρότερα τα πράγματα, γιατί είναι σαν ν' αγκαλιάζω το χοντρό πόδι

του ελέφαντα μέσα στο δωμάτιο, αυτό που όλοι προσπαθούν ν' αποφύγουν. Τελικά φαίνεται να σκέφτονται κάτι που δεν μπορούν να μου πουν. Μάλλον σκέφτονται πως, πράγματι, έφτασα εδώ που έφτασα, αλλά με τι κόστος;

Τόνι, κανείς δεν κοιτάει τη δουλειά του πια, όλοι νομίζουν πως είναι ειδικοί στην ψυχική υγεία των άλλων. Μάλιστα νομίζω πως γι' αυτό συμφώνησα να συμμετάσχω στην ιδέα σου. Θα ήθελα να μου δώσεις κι άλλες πληροφορίες. Ποιες άλλες γυναίκες συμμετέχουν; Πότε είναι τα εγκαίνια; Πώς σου ήρθε η ιδέα για το «Σύγχρονες καλλιτέχνιδες που τρελάθηκαν»;

Έχω σοβαρές υποψίες, Τόνι, πως η ανθρώπινη ψυχή είναι το ανθρώπινο μυαλό· πως αυτά τα δύο είναι ένα ζευγάρι συνδεδεμένων εννοιών, σαν δύο εραστές που αρνούνται ν' αφήσουν ο ένας τον άλλο. Όπως και να 'χει, αυτό που προσπάθησα να σου γράψω πιο πάνω είναι ότι πέρασα από πολλά διαφορετικά χρώματα διάθεσης και ψυχικής κατόπτευσης εξαιτίας του αιτήματός σου. Το χθεσινό βράδυ ήταν ένα σπάνιο κατόρθωμα και συνάμα αποκαλυπτικό, με τον τρόπο του.

Αφού λοιπόν σου έγραψα εκείνο το γράμμα στο οποίο σου αρνούμαι πρόσβαση σε ό,τι υλικό της τρέλας μου έχω, ρίχνομαι σ' αυτά που αγαπώ, τα οποία μπορείς να φανταστείς ποια είναι: το πρώτο στη λίστα ήταν τα μπράτσα του Νοά. Ξέρεις πόσο καλός είναι μαζί μου τελευταία; Οι δύσκολες μέρες μας είναι λιγότερες από τις εύκολες, κι αυτό είναι πραγματικά σπάνιο για μας. Συνέχεια του μιλάω για σένα και όλα όσα κατάφερες στο Παρίσι αφού εγώ απο-

τραβήχτηκα από τα εγκόσμια και κρύφτηκα πίσω στο νησί μου, το μέρος που λατρεύω να συκοφαντώ.

Κάποια στιγμή τα χέρια του Νοά έφυγαν, τα πήρε μαζί του για να ζωγραφίσει μ' αυτά. Δεν το μισείς όταν συμβαίνει αυτό; Ξέρω πως κι εσύ αγαπάς τον άντρα σου, άρα υποθέτω πως με καταλαβαίνεις. Το επόμενο πράγμα που έκανα ήταν η κηπουρική μου. Όταν μ' επισκεφθείς, θα σου δείξω τι έκανα μ' αυτή τη μικρή, ορθογώνια λωρίδα γης πίσω από το σπίτι μου. Μετά το θάνατο της θείας μου και ύστερα από κάποια τυπική ολοκλήρωση της ανάρρωσής μου, ακολούθησα όλα τα διαδικαστικά κι έτσι αντί για επέκταση εσωτερικού χώρου απέκτησα αυλή.

Μιας και η φιλία μας μετράει πολλά χρόνια βαθιά στις ψυχές μας, ίσως να έχεις ήδη υποψιαστεί το πώς ένα τέτοιο, φαινομενικά απλό δίλημμα είναι ικανό να με εξαντλήσει. Δεν είναι ενδιαφέρον πως όταν κανείς δυσκολεύεται έντονα με κάτι φαίνεται λες και όλα αυτά τα εμπόδια σχηματίζονται μπροστά του με σχεδόν κοσμικό τρόπο και τον αναγκάζουν να επιλέξει μια συμπεριφορά, ενώ στην πραγματικότητα τα κυνηγάει μηχανικά αυτά τα εμπόδια, ο ίδιος, προκειμένου να βασανίσει τον εαυτό του, δίνοντας μια υλική υπόσταση και αξία σε όσα ζουν στο νου του;

Ο επιπρόσθετος εσωτερικός χώρος, αντί της αυλής, θα ήταν το πνευματικό μου πάθος, το βαρύ άυλο όνειρο: μια καλύτερη, ευρύχωρη βιβλιοθήκη, γεμάτη εντυπωσιακή ακαταστασία. Όμως το χτίσιμο αυτής της βιβλιοθήκης και το να την αφήσω να υπάρξει εδώ δίπλα μου

θα σήμαινε πως δεν έχω παραιτηθεί από το φιάσκο του Παρισιού. Θα ερμηνευόταν ως σημάδι πως με θεωρώ φωτισμένη αναγνώστρια, κάτι που, όπως φαντάζεσαι, είναι επικίνδυνο. Μέσα σ' αυτή την πιθανή βιβλιοθήκη θα φώλιαζε η φλόγα του ασυντέλεστου και ανικανοποίητου: η συγγραφή. Τι εφιάλτης! Μια πραγματική απειλή της ευταξίας μου. Τι αδιανόητη αξίωση!

Καλύτερα να πονοκεφαλιάζω εσένα μερικές φορές το χρόνο με τα μακροσκελή μου γράμματα παρά να παραδέρνω στους τοίχους του λαβύρινθου που έχω για μυαλό. Ο κήπος συμβολίζει κάτι άλλο. Το φυσικό, την απαρέγκλιτη μοίρα μου, το πιο εύκολο ταλέντο μου. Ο κήπος καλλιεργείται, και με σχεδόν υπολογισμένη ακρίβεια προσφέρει ηθική και υλική ανταμοιβή, σε αντίθεση με τις πένες. Οι πένες είναι σαν υπόρρητα μαχαίρια.

Έτσι λοιπόν, αφού επέλεξα τον μικρό μου κήπο, τα περισσότερα αρωματικά φυτά μου έγιναν από διακοσμητικά ζωντανά. Σχετικά πρόσφατα, μεταφύτεψα ένα θυμάρι: από κει που ήταν περιορισμένο σ' ένα κρεμαστό πήλινο, σε ένα από τα πολλά αιωρούμενα παρτέρια, ήρθε η ώρα και πακτώθηκε στο χώμα. Μάλιστα έχει ήδη γίνει ένας τεράστιος, ανώλεθρος θάμνος που φαίνεται να έχει κάποιο μεγάλο σχέδιο για την ύπαρξή του. Κάποτε, υποθέτω, θα γίνει μεγαλύτερος κι απ' το σπίτι μου. Μια μέρα θα είμαι τόσο μικρή μπροστά στο θυμάρι και στα μοβ λουλούδια του, ώστε θα ξυπνήσω μέσα στ' αρώματά του και θα περιφερθώ στον καινούργιο μου ημιζώντανο οίκο, ανάμεσα στα λεπτά, μακριά κλαδιά του που θα

έχουν μετατρέψει τον ουρανό μου σ' ένα εύρωστο πράσινο, μέσα στο οποίο θα γιατρεύεται κάθε ταραχή της ψυχής.

Αφού ξερίζωσα κάθε παρείσακτο χορταράκι, έγραψα αναλυτικά τις συνταγές του Μαΐου για το μαγαζί (απολαμβάνω την ήσυχη ενασχόληση της μαγειρίσσας!) και μετά απάντησα σε μερικές ερωτήσεις που μου έστειλε μια νεαρή δημοσιογράφος από ένα περιοδικό στη Νέα Υόρκη. Είδες που δεν με κατάρπια τελείως το νησί; Βγάζω καμιά φορά το κεφάλι μου πάνω από τον αφρό της θάλασσας, ίσα ίσα για να νιώσω τον ήλιο στην κορυφή της μύτης μου, και σχεδόν αμέσως επιστρέφω στη ρουτίνα μου, ως μια πράξη ασυνήθιστης καλοσύνης για τον εαυτό μου. Επιστρέφω κάτω από τη γραμμή του ορίζοντος, κάτω από τον ορίζοντα της θάλασσας, κάτω κι από τις στρώσεις της πρώτης υδρόβιας αμμουδιάς, κάνοντας αλλοπρόσαλλη παρέα με τα σπασμένα κοχύλια.

Σχετικά με τη χθεσινή μου ημέρα, κάπου εκεί τελείωσαν τα παρήγορα πράγματα στη ζωή, Τόνι. Σήκωσα στα χέρια μου αυτό το βλακώδες ξύλινο κουτί που έχω χωμένο μέσα στην ντουλάπα του δεύτερου δωματίου, που μάλλον λειτουργεί σαν αποθήκη αναμνήσεων. Το εν λόγω κουτί, αιτία της στηθάγχης μου, είναι ένα βαρύ, ογκώδες πράγμα ντυμένο με βαθύ μπλε χοντρό ύφασμα. Εκεί έχω πεταμένα, υποθέτω από ντροπή, τα πάντα από εκείνες τις αμείλικτες μέρες.

Αυτή η γυμνωμένη ερμηνεία για τον παρελθοντικό μου εαυτό μ' έκανε να συνειδητοποιήσω πόσο ψηλά τείχη έχω σηκώσει, Τόνι. Για λίγο φοβήθηκα πως ίσως πάθω κάτι

εάν διαβάσω έστω και ένα από αυτά, αλλά καλό είναι να είμαστε γενναίοι πού και πού.

Η σκέψη πως τα γράμματα αυτά τα ασφάλισε εκεί μια ξένη μού προκάλεσε εκνευρισμό. Πώς θα μπορούσα να λέω στον εαυτό μου ότι ζω εδώ απομονωμένη από τα δρώμενα του κόσμου, ώστε να προστατεύσω την εύθραυστη υγεία μου, χωρίς να χρωστάω τίποτα σε κανέναν, πέρα από την ησυχία μου, σ' εμένα, εάν δεν έχω τη δύναμη να αντιμετωπίσω ένα ξύλινο κουτί που βρίσκεται μέσα στην ίδια την ιδιοκτησία μου; Είμαι ακόμα κρυμμένη και κατανικημένη από τα ίδια μου τα ραβασάκια;

Τότε ήταν που με φαντάστηκα πράγματι σαν ξένη, να τα τοποθετώ όλα αυτά εκεί μέσα, τρέμοντας τους κινδύνους που ελλοχεύουν στις αθέατες μάχες μου. Ήταν σαν να βγήκα από το σώμα μου και να στεκόμουν πίσω της, να την παρακολουθώ σιωπηλά: η στενή της πλάτη, το χρυσοκάστανο κεφάλι από το οποίο κρεμόντουσαν δύο λεπτές, πλατινέ, ξεθωριασμένες κοτσίδες. Δεν ήθελα να δω το ανάστατο βλέμμα της· κάπου μέσα μου έλπιζα να μη γυρίσει και με κοιτάξει στα μάτια. Σήμερα έχω αλλάξει. Αυτά τα χρόνια που πέρασαν μου άφησαν παραπάνω κιλά, τα οποία μου αρέσουν πολύ. Σαν τότε να θύμιζα περισσότερο σκιά κάποιας τρελής, σκυθρωπής γυναίκας. Οι κοτσίδες μου έχουν κοπεί. Αυτά τα σκούρα καστανά μαλλιά νομίζω μου πάνε περισσότερο.

Ακούμπησα το κουτί κάτω στις ξύλινες σανίδες του δεύτερου δωματίου και κάθισα μπροστά του, ασφαλίζοντάς το ανάμεσα στα γυμνά πόδια μου. Θυμάμαι, πριν ση-

κώσω το καπάκι, να κοιτάω τα στρογγυλά, μελανιασμένα από τον κήπο γόνατά μου, στραμμένα προς το ταβάνι του δωματίου. Είδα πάλι, με το τρίτο μου μάτι, την ξένη εγώ, ως άλλη μια θλιβερή εαυτοσκοπία. Ζητούσε να της πουν οι άλλοι τι να φορέσει, τι να πει, ποιον να πιστεύει και τι να φάει. Να την ενημερώσουν για το ποια είναι η θέση της μέσα σε έναν λεπταίσθητο καινούργιο κόσμο και να της εξηγήσουν ποιος είναι ο σωστός βαθμός σκοτεινότητας που της επιτρέπεται να έχει.

Τελικά άνοιξα το κουτί, λιγότερο ως άνθρωπος με κάποιο σκοπό και περισσότερο με την περιέργεια ενός ζώου που αναζητεί πληροφορίες για το περιβάλλον του. Σαν να ήμουν ξαφνικά άδεια από μεγάλα οράματα που καθοδηγούν· το να είσαι άνθρωπος ίσως σημαίνει να κάνεις κάτι που θα έκανε κι ένα ζώο. Το άνοιξα και ο λαιμός μου αποχωρίστηκε το κεφάλι μου, αφήνοντάς το να γλιστρήσει εκεί μέσα. Τόσα τετράδια! Νά γιατί μου τα δωρίζετε όλοι σας. Γιατί, όπως φαίνεται, κάποτε τα χρησιμοποιούσα.

Τώρα μπορώ να σου πω γιατί σου ανέφερα στην αρχή τη Χοντρή κυρία και τη διακοπή του αιώνιου ύπνου της. Τη φαντάζομαι σαν το σύμβολο μιας πόρτας που είναι φυτεμένη μέσα μας, μια πόρτα του μυαλού μας, που κανείς δεν ξέρει τι κρύβεται πίσω της. Όπως και η Χοντρή κυρία, θαμμένη μέσα στο βαθύ υπόγειο, καταλήγει στο Αρχαιολογικό Μουσείο όπου κανείς δεν μπορεί πια να αρνηθεί την ύπαρξή της, έτσι αναμφίβολα υπάρχει κι αυτή η πόρτα. Τη δικιά μου τη φαντάζομαι πολύ καθαρά, είναι όμοια μ' αυτή του σπιτιού μου: βαμμένη σκούρο πράσινο

χρώμα, χρυσό πόμολο, όλο μικρές ρωγμές εξαιτίας των κινήσεών της.

Οι περισσότεροι έχουν τέτοιες μαγικές αλλά επικίνδυνες πόρτες και καμιά φορά η λιλιπούτεια εκδοχή τους κρυφοκοιτάζει μέσα από την κλειδαριά. Μάλιστα όταν είμαστε κουρασμένοι με ένα ιδιαίτερο είδος κούρασης, ή δυστυχισμένοι με μια διαφορετικού τύπου δυστυχία, αυτός ο χώρος που βρίσκεται εγκλωβισμένος εκεί τείνει να μας χτυπάει την πόρτα από την άλλη πλευρά και να μας καλεί να την ανοίξουμε. Πρόκειται για μια στιγμή όπου κάθε δυσεπίλυτο πρόβλημα συναντάει όσα έχουν προηγηθεί και συσσωρευμένα καταλήγουν στο ρεϊθρο του μυαλού.

Τόνι, οι περισσότεροι απολαμβάνουν τα χρόνια τους χωρίς να έχουν ιδέα εάν υπάρχει στο μυαλό τους κάποια μαγική πόρτα να αλληλεπιδράσουν μαζί της, ενώ μερικοί από εμάς ξέρουμε πως όταν οι σκέψεις μας γίνονται πολλές και περίπλοκες, σαν φριχτός ορυμαγδός, ή στροβιλίζονται σαν κυκλώνες, είναι στην πραγματικότητα το χτύπημα της πόρτας, το χτύπημα της τρέλας. Ξέρεις, η τρέλα είναι μια πραγματικά ενοχλητική κατάσταση από την οποία θα έπρεπε κανείς να φυλαχτεί, εάν μπορέσει να την αποφύγει. Δεν αμφιβάλλω λεπτό πως αυτό που σου γράφω είναι απαίσιο, αλλά έχω την άθλια αίσθηση πως για κάποιον καιρό άκουγα την πόρτα μου να βροντάει, και δυστυχώς ανταποκρίθηκα. Ήξερα πως έπρεπε να είχα φύγει νωρίτερα από το Παρίσι, αλλά η πιθανότητα να γυρίσω πίσω μού φαινόταν ακόμα χειρότερη.

Δεν θυμάμαι πολλά από εκείνη τη συγκεκριμένη μέρα, μονάχα την ντροπή της επόμενης. Θυμάμαι πως τα πράγματα ήταν στον έλεγχό μου, μέχρι που δεν ήταν πια. Θυμάμαι πως δυσκολεύτηκα πολύ από το ποτ πουρί ψυχοδραματικού πόνου και ακατανόητων για μένα στιγμών, μέχρι που η εν λόγω πόρτα άνοιξε διάπλατα, με κρότο και ρωγμές.

Ασπασμοί,
η τρελή σου φίλη